

SISÄMINISTERIÖN ASETUS SUOJELUPOLIISIN SUORITTEIDEN MAKSULLISUUDESTA VUONNA 2022

Tausta

Sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta annetaan kalenterivuositain. Voimassa oleva sisäministeriön asetus Suojelupoliisin suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2021 (1116/2020) on tullut voimaan 1. tammikuuta 2021 ja on voimassa vuoden 2021 loppuun saakka.

Valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 1 momentin mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävän maksun tulee vastata suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Pykälän 2 momentin mukaan yhden tai useamman viranomaisen saman laatuista suoritteista voidaan määrätä saman suuruisen maksu silloinkin, kun suoritteen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset poikkeavat toisistaan. Tällaisen kiinteän maksun suuruutta määrättäessä on otettava huomioon suoritteiden keskimääräinen kokonaiskustannus.

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. Erityisestä syystä maksu voidaan määrätä tietyltä ryhmältä perittäväksi suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä. Erityisestä syystä maksu, joka muuten määrättäisiin suoritteen omakustannusarvoa vastaavaksi, saadaan määrätä tätä korkeammaksi.

Valtion maksuperustelain 7 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen muiden kuin 6 §:ssä tarkoitettujen suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein.

Keskeinen sisältö

Ehdotettu sisäministeriön asetus Suojelupoliisin maksullisista suoritteista vuodelle 2022 vastaa pääosin sisällöltään suojelupoliisin osalta vuonna 2021 voimassa olevaa sisäministeriön asetusta Suojelupoliisin suoritteiden maksullisuudesta. Suojelupoliisin kiinteämaksuisten julkisoikeudellisten suoritteiden maksujen ehdotetaan olevan samat kuin vuonna 2021.

Valtion maksuperustelain 7 §:n 1 momentin perusteella suojelupoliisin suoritteiden maksullisuutta vuonna 2022 koskevassa asetuksessa ehdotetaan säädettäväksi myös liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavista suoritteista. Säännös olisi uusi.

Suojelupoliisin suoritteet

Poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 10 §:n 1 momentin mukaan suojelupoliisin tehtävänä on sisäministeriön ohjauksen mukaisesti hankkia tietoa kansallisen tur-

vallisuuden suojaamiseksi sekä havaita, estää ja paljastaa sellaisia toimintoja, hankkeita ja rikoksia, jotka voivat uhata valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta. Sen tulee myös ylläpitää ja kehittää yleistä valmiutta yhteiskunnan turvallisuutta uhkaavan toiminnan havaitsemiseksi ja estämiseksi.

Turvallisuusselvityslain (726/2014) tarkoituksena on parantaa mahdollisuuksia ennakolta ehkäistä toimintaa, joka voi vahingoittaa valtion turvallisuutta, maanpuolustusta, Suomen kansainvälisiä suhteita, yleistä turvallisuutta tai muuta niihin verrattavaa yleistä etua taikka erittäin merkittävää yksityistä taloudellista etua taikka edellä tarkoitettujen etujen suojaamiseksi toteutettavia turvallisuusjärjestelyjä. Turvallisuukselvityslain 9 §:n mukaan henkilöturvallisuusselvityksen ja yritysturvallisuusselvityksen tekemisestä päättää suojelupoliisi, jolle siitä päättää pääesikunta eräissä laissa säädettyissä puolustusvoimiin liittyvissä tapauksissa.

Suojelupoliisin turvallisuusselvitystoiminnassa on tärkeää huomioida turvallisuusselvitysten merkitys kansallisen turvallisuuden suojaamisessa. Turvallisuukselvityksistä peritään suoritteiden omakustannusarvoa vastaavat maksut. Suojelupoliisin toimittaman kustannusvastaavuustaulukon arvioiden perusteella vuonna 2022 suoritteista syntyvät kustannukset vastaavat suoritteista perittäviä maksuja.

Asetusehdotus

Asetuksen 1 §, soveltamisala

Asetuksessa säädettäisiin suojelupoliisin suoritteiden maksullisuudesta.

Asetuksen 2 §, kiinteämaksuiset julkisoikeudelliset suoritteet

Valtion maksuperustelain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuja julkisoikeudellisia suoritteita, joista suojelupoliisi perisi omakustannusarvoa vastaavan kiinteän maksun, olisivat asetuksen liitteessä mainitut seuraavat suoritteet:

Turvallisuukselvitys:

Suppean turvallisuusselvityksen maksuksi vuodelle 2022 ehdotetaan 60 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin vuonna 2021 perittävä maksu. Vuoden 2021 osalta selvitysten lukumääräksi arvioidaan noin 34 000. Arvio vuodelle 2022 on noin 27 950 kappaletta.

Suppeiden henkilöturvallisuusselvitysten osalta tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 2,04 miljoonaa euroa ja 2022 noin 1,67 miljoonaa euroa.

Henkilöturvallisuusselvitystodistuksen maksuksi ehdotetaan 60 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin vuonna 2021 perittävä maksu. Vuoden 2021 aikana laaditaan arvion mukaan noin 100 henkilöturvallisuusselvitystodistusta. Arvio vuodelle 2022 on 50 todistusta.

Tuottoarvio vuodelle 2021 on noin 6 000 euroa ja vuodelle 2022 noin 3 000 euroa.

Perusmuotoisen turvallisuusselvityksen maksuksi ehdotetaan 120 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin vuonna 2021 perittävä maksu. Maksullisia perusmuotoisia turvallisuusselvityksiä tullaan vuoden 2021 aikana laatimaan noin 27 000 kappaletta. Arvio vuodelle 2022 on 30 000 kappaletta.

Perusmuotoisten henkilöturvallisuusselvitysten osalta tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 3,24 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 noin 3,6 miljoonaa euroa.

Laajan turvallisuusselvityksen maksuksi ehdotetaan 600 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin vuonna 2021 perittävä maksu. Maksullisia laajoja turvallisuusselvityksiä laaditaan arvion mukaan vuonna 2021 noin 100 kappaletta ja vuonna 2022 noin 150 kappaletta.

Maksullisten laajojen henkilöturvallisuusselvitysten osalta tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 olevan noin 60 000 euroa ja vuonna 2022 noin 90 000 euroa.

Perusmuotoinen turvallisuusselvitys sisältäen ulkomaansidonnaisuuksien selvityksen

Perusmuotoinen turvallisuusselvitys, sisältäen ulkomaansidonnaisuuksien selvittämisen maksuksi ehdotetaan 375 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin vuonna 2021 perittävä maksu. Vuotta 2021 koskevan arvion mukaan laaditaan noin 1 000 selvitystä ja vuonna 2022 noin 1000 selvitystä.

Tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 375 000 euroa. Arvio vuodelle 2022 on noin 375 000 euroa.

Perusmuotoinen turvallisuusselvitys, sisältäen ilmailuun liittyvän nuhteettomuusseurannan

Perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen, sisältäen ilmailuun liittyvän nuhteettomuusseurannan osalta maksuksi ehdotetaan 150 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin maksu vuonna 2021. Vuonna 2021 laaditaan arvion mukaan noin 2 700 selvitystä ja vuonna 2022 noin 7 000 selvitystä.

Perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen, sisältäen ilmailuun liittyvän nuhteettomuusseurannan, tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 405 000 euroa ja vuonna 2022 noin 1,050 miljoonaa euroa.

Liittyminen edellä mainittuihin turvallisuusselvityksiin

(Henkilöturvallisuusselvitys, joka liittyy valmiiseen turvallisuusselvitykseen):

Suppean henkilöturvallisuusselvityksen osalta vuodelle 2022 maksuksi ehdotetaan 30 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin maksu vuonna 2021. Selvityksiä laaditaan vuonna 2021 arvion mukaan noin 12 000 kappaletta ja vuonna 2022 noin 10 900 kappaletta.

Tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 360 000 euroa ja vuonna 2022 noin 327 000 euroa.

Perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen osalta maksuksi ehdotetaan 60 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin maksu vuonna 2021. Vuonna 2021 laaditaan arvion mukaan noin 5 000 selvitystä ja vuonna 2022 noin 10 000 selvitystä.

Perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen, joka liittyy valmiiseen turvallisuusselvitykseen, tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 300 000 euroa ja vuonna 2022 noin 600 000 euroa.

Perusmuotoinen turvallisuusselvitys sisältäen ilmailun nuhteettomuusseurannan osalta maksuksi ehdotetaan 75 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin maksu vuonna 2021. Vuonna 2021 laaditaan arvion mukaan noin 50 selvitystä ja vuonna 2022 noin 100 selvitystä.

Perusmuotoinen turvallisuusselvitys sisältäen ilmailun nuhteettomuusseurannan, joka liittyy valmiiseen turvallisuusselvitykseen, tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 3 750 euroa ja vuonna 2022 noin 7 500 euroa.

Perusmuotoinen turvallisuusselvitys, joka sisältää ulkomaansidonnaisuuksien tutkimisen

Henkilöturvallisuusselvitykselle, joka liittyy valmiiseen perusmuotoiseen turvallisuusselvitykseen, joka sisältää ulkomaansidonnaisuuksien tutkimisen, maksuksi ehdotetaan 187 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin maksu vuonna 2021. Vuonna 2021 laaditaan arvion mukaan noin 100 selvitystä ja vuonna 2022 noin 100.

Perusmuotoinen turvallisuusselvitys, joka sisältää ulkomaansidonnaisuuksien tutkimisen tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 18 700 euroa ja vuonna 2022 noin 18 700 euroa.

Laajan henkilöturvallisuusselvityksen maksuksi ehdotetaan 300 euroa. Vuonna 2021 maksu on 300 euroa. Vuodelle 2021 ei arvioitu liittymiä (0 kpl), kuten ei myöskään vuodelle 2022.

Yhteenvedona todetaan, että kokonaisuutena vuonna 2022 arvioidaan liittymisiä voimassa olevaan turvallisuusselvitykseen tehtävän noin 20 900 kappaletta.

Päätös yritysturvallisuusselvityksestä:

Yritysturvallisuusselvitykset jaetaan kahteen luokkaan, suppeaan ja perusmuotoiseen:

Suppean yritysturvallisuusselvityksen (luokka 1) maksuksi ehdotetaan 5 000 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin maksu vuonna 2021. Vuodelle 2022 arvioidaan vähäistä määrää suppeita yritysturvallisuusselvityksiä (5 kpl). Vuoden 2021 osalta tulee olemaan yksi (1 kpl) suppeita yritysturvallisuusselvityksiä.

Suppeiden yritysturvallisuusselvityksien tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 5 000 euroa ja vuonna 2022 noin 25 000 euroa.

Perusmuotoisen yritysturvallisuusselvityksen (luokka 2) maksuksi ehdotetaan 10 000 euroa, joka olisi saman suuruinen kuin maksu vuonna 2021. Vuonna 2021 on tullut vireille kolme selvitystä. Perusmuotoisia yritysturvallisuusselvityksiä arvioidaan tulevan vireille vuonna 2022 kymmenen kappaletta.

Perusmuotoisten yritysturvallisuusselvitysten tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 30 000 euroa ja vuonna 2022 noin 30 000 euroa, koska osa tuloista kohdistuu eri vuodelle kuin asian vireilletulo.

Asetuksen 3 §, maksuttomat julkisoikeudelliset suoritteet

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin nojalla maksuja ei ehdoteta perittäväksi päätöksestä ja muusta toimituskirjasta hallintokanteluasiassa ja yhteistyöviranomaiselle suojelupoliisin tehtävien suorittamiseksi tai kehittämiseksi tuotetuista suoritteista.

Maksua ei myöskään ehdoteta perittäväksi valtion maksuperustelain 6 §:n 3 ja 4 momentin nojalla turvallisuusselvityslain (726/2014) mukaisesta turvallisuusselvityksestä, kun se koskee poliisihallintoon rekrytoitavaa henkilöä tai Poliisiammattikorkeakouluun poliisin ammattikorkeakoulututkintoa varten opiskelemaan valittua henkilöä.

Ehdotukset vastaavat vuonna 2021 voimassa olevassa maksuasetuksessa säädettyä.

Asetuksen 4 §, omakustannusarvon mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet

Valtion maksuperustelain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu julkisoikeudellinen suorite, josta suojelupoliisi perisi omakustannusarvon mukaiseksi määräämänsä maksun, on henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) eli rikosasioiden tietosuojalain 30 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröidyn pyynnöstä suoritettu toimenpide, jos pyynnöt ovat niiden toistuvuudesta tai muusta syystä ilmeisen kohtuuttomia tai perusteettomia. Maksusta säättäminen ja periminen voi vähentää ilmeisen perusteettomien tai kohtuuttomien sekä toistuvien pyyntöjen määrää.

Rikosasioiden tietosuojalain 1 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla lakia sovelletaan muun muassa turvallisuusselvityslain 9 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä.

Asetuksen 5 §, liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavat suoritteet (uusi suorite)

Liiketaloudellisin perustein ehdotetaan hinnoiteltavaksi sopimuksen (tilauksen) perusteella tehtävät asiantuntija ja -konsultointipalvelut. Kyse olisi käytännössä turvallisuuteen ja riskienhallintaan liittyvistä turvallisuusasiantuntija- ja konsultointipalveluista. Nämä suoritteet eivät sisälly yritysturvallisuusselvityksiin. Nyt esitettäviä uusia suoritteita suojelupoliisi on tehnyt maksutta.

Suoritteista arvioidaan kertyvän tuottoja vuodelle 2022 noin 25 000 euroa.

Asetuksen 6 §, tietosuoritteet

Säännöksessä säädettäisiin vakiintuneella tavalla viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 34 §:ssä tarkoitetusta tiedon esille hakemisesta sekä kopiaista ja tulosteista perittävistä maksuista.

Asetuksen 7 §, Maksun periminen ja palauttaminen

Asetuksessa ehdotetaan säädettäväksi, että maksu hakemuksen käsittelystä peritään hakemusta jätettäessä etukäteen. Maksu voitaisiin periä myöhemmin, jos siihen on erityinen syy. Maksu perittäisiin, vaikka hakija peruuttaisi hakemuksensa sen jälkeen, kun päätöksen antamiseen liittyviin toimenpiteisiin on ryhdytty. Maksu palautettaisiin, jos hakemus on jätetty aiheetta viranomaisista johtuvista syistä.

Vaikutukset ja kustannusvastaavuudet

Suojelupoliisin maksullisten turvallisuusselvitysten määrän arvioidaan olevan vuonna 2022 yhteensä noin 87 000 kappaletta. Turvallisuusselvityksistä arvioidaan kertyvän suojelupoliisille tuottoja vuodelle 2022 noin 7,8 miljoonaa euroa. Turvallisuusselvityssuoritteiden lukumääriä ja tuottoja koskeva ennuste on kuvattu tarkemmin liitteessä (*liite*, Suojelupoliisin maksullisten turvallisuusselvitysten sekä liiketaloudellisten suoritteiden määrän ja niistä saatavien tuottojen arviointi v. 2022 (ja 2021)). Kustannusvastaavuuden arvioidaan laskelmien pohjalta olevan maksullisessa turvallisuusselvitystoiminnassa 100 prosenttia (*liite*, Suojelupoliisin maksulliset suoritteet ja kustannusvastaavuuslaskelmat, ennuste 2021 ja arvio 2022).

Liiketaloudellisista suoritteista arvioidaan kertyvän tuottoja vuodelle 2022 noin 25 000 euroa. Kustannusvastaavuudeksi arvioidaan 120 prosenttia.

Vuoden 2022 arviossa on huomioitu turvallisuusselvitysrekisterin kasvavat ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvät kustannukset mm. rekisterin toimintojen automatisoinnin, sähköisen asioinnin ja uusien ulkoisten liittymien osalta. Nuhteettomuusseurantaan liittyvien rajapintojen rakentamiskustannukset ajoittuvat osittain myös vuodelle 2022. Turvallisuusselvitysrekisterin jatkokehittämisen osalta on käynnistetty vuonna 2020 suunnittelu- ja toteutustyö, jolla on tavoitteena saada rekisteriin teknisen rajapinnan kautta automaattinen tietojen haku ulosotto-, sakko- ja rikosrekistereistä vuoden 2022 aikana.

Koko maksullinen toiminta huomioitaessa, arvioidaan tuottoja kertyvän vuodelle 2022 noin 8,1 miljoonaa euroa.

Suojelupoliisin vuoden 2021 kustannusvastaavuusennuste on viimeisimpien laskelmien mukaan 100 prosenttia.

Maksullisen toiminnan sisältäen liiketaloudelliset suoritteet kustannusvastaavuusennuste vuodelle 2022 on 100,05 prosenttia.

Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikössä yhteistyössä suojelupoliisin edustajien kanssa.

Valtiovarainministeriö on antanut 30.11.2021 allekirjoitetun lausunnon. Valtiovarainministeriö on puoltanut asetusluonnoksen mukaisia muutoksia maksuasetukseen.

Kyseessä on valtion maksujen vahvistaminen, joiden maksutulot ovat vuositasolla vähintään 5 miljoonan euron määräiset. Asioiden käsittelystä raha-asiainvaliokunnassa annetun valtioneuvoston määräyksen (TM0201; 3.1.2002, muut. 15.11.2012) kohdan 2.2.8 mukaan asia tulee käsitellä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa.

Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1. päivänä tammikuuta 2022 ja se olisi voimassa vuoden 2022 loppuun.

Suoritteesta, jota koskeva asia on vireillä tämän asetuksen voimaan tullessa, perittäisiin maksu tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Liite Suojelupoliisin maksulliset suoritteet ja kustannusvastaavuuslaskelmat